

In de VERGADERING, die Woensdag 1 April te 6 ure wordt gehouden, spreekt de heer P. Bels over „Virusziekten en de aard van het virus”.

NIEUWE LEDEN.

A. J. M. Dibbits, Houthemerweg 13, Valkenburg L., Mr. H. J. Boijens, Sweyckhuizen.

VERSLAG VAN DE MAANDELIJSCH VERGADERING OP 4 MAART 1942.

Aanwezig de dames: W. A. E. van de Geyn, T. Nahon, A. Nouwen, N. Lahaye-de Wit, M. v. d. Mijll-Dekker, L. Maurenbrecher-Bonemeijer, J. v. Goethem, M. Chambille, D. Kooyman, F. van Schaik, A. M. Kemp-Dassen, en de heeren: L. Grossier, F. H. van Rummelen, H. Schmitz S.J., M. Mommers, H. Houx, D. van Schaik, J. Timmers, H. Koene, Th. Heyen, P. van Hest, M. Kemp, E. Nijst, J. Maessen, W. Onstenk, R. Kofman, J. van Term, A. Maurenbrecher, L. van Noorden, C. Bouchoms, E. van Beneden, H. Bouchoms, E. Schoenmakers, L. Leijsen, J. Schoenmakers, Br. Christoforus, Br. Maurentius, P. Wasenberg, W. B. Otten, F. Meens, H. Boijens, G. Panhuysen, en G. H. Waage.

De Voorzitter, de heer Grossier opent de vergadering en spreekt er zijn voldoening over uit, dat 't Maandblad weer mag verschijnen. Hij dankt den heer Waage voor de vele moeite, die deze zich gegeven heeft, om 't tijdschrift te doen behouden. P. Schmitz uit eveneens woorden van vreugde over 't herrijzen van 't Maandblad en brengt hulde aan den secretaris voor zijn bemoeienissen in deze.

De heer Grossier heeft aan 't Museum geschonken een simplicia-kast. Deze behoorde oorspronkelijk aan De Bosquet, den bekenden palaeontoloog, die apotheker te Maastricht was. Niet alleen om den inhoud, maar ook door de herkomst wordt deze schenking onder dankzegging aan den schenker door het Bestuur gaarne aanvaard.

P. van Hest deelt mede, dat op 2 Jan. l.l. 2 Pestvogels werden gevangen te Nettersel (N. Brab.) en 4 exemplaren werden waargenomen te Terwinselen, terwijl te Waubach 3 Blauwe Kiekendieven werden gesignaleerd.

Dan gaan de lichten uit en houdt P. v. Hest bij een keur van ongekleurde- en gekleurde diapositieven een causerie over Paddestoelen. Het was een weelde voor 't oog verschillende in Z. Limburg voorkomende zwammen op 't doek geprojecteerd te zien. Bij elk beeld vertelde spr. iets over de geprojecteerde soort en gaf een idee met

welke moeite men te kampen heeft bij de fotografie, vooral bij de kleurfotografie van paddestoelen.

Een hartelijk applaus was de wel verdiende dank voor spr. evenals voor zijn medewerker, den heer Timmers.

DE VLEERMUIS-FAUNA DER ZUID-LIMBURGSCHE MERGELGROTTEN

door L. BELS.

Chiropterologische Mededeelingen Nr. 22.

Als aanvulling op het artikel van Ir. D. C. van Schaik en P. J. Bels, dat voorkomt in „De Levende Natuur”, Jg. 46, 1941, volgen thans nog eenige gegevens over de vleermuis-fauna van onze grotten.

Eenige weken geleden, van 2 tot 10 Januari 1942 hebben we weer een van onze groote winter-excursies gehouden.

De resultaten van deze, doch ook van de vorige excursies zullen voor outsiders wel verbluffend zijn. We geven deze in de bijgevoegde tabel, waarin de meeste van onze excursies verwerkt zijn.

Om een beter inzicht in deze tabel te verkrijgen moet eerst iets gezegd worden over de grotten, waarin de dieren gevonden worden. Op onze grotten-kaarten komen 167 nummers voor, dit zijn grotten, grotjes, groeven, kleine openingen e.d. In ongeveer 100 hiervan komen vleermuizen voor, doch slechts ongeveer 50 zijn van belang voor het vleermuizen-onderzoek, daar zij een vrij groot aantal van deze nuttige zoogdiertjes herbergen.

Op onze excursies worden soms alleen maar de belangrijkste grotten opgezocht, dan weer ook de minder belangrijke, zoodat we de eene keer meer van de eene soort bezoeken dan de andere keer. Dat komt natuurlijk ook tot uiting in de resultaten.

Ook bestaan er groote verschillen tusschen de grotten onderling. Zoo vindt men in die, welke zich bevinden in den Louwberg, Cannerberg en St. Pietersberg vrijwel geen Kleine Hoefijzerneuzen, in tegenstelling met de grotten van het Geuldal en de Oostzijde van het Maasdal, waar deze soort veelvuldig voorkomt. Bij de 11 andere soorten zijn er misschien ook wel eenige kleine verschillen, doch bij geen enkel is dit zoo opvallend als bij bovengenoemde soort.

De tabel handelt over een tijdvak van ongeveer 5 jaar, waarin we in de grotten ruim tienduizend dieren hebben waargenomen of in handen hebben gehad. We meenen dan ook gerechtigd te zijn aan de hand van deze aantallen conclusies te trekken.

De tabel wordt eerst in verticale, daarna in horizontale richting besproken.

In Januari, Februari en Maart zijn de dieren in diepen winterslaap en wel 12 soorten, waarvan 9 soorten in vrijwel alle belangrijke grotten aangetroffen worden. Eind Maart, begin April zien

VLEERMUIZENTOREN TE HULSHORST

Foto Tinbergen

we hierin verandering komen. Dit gaat natuurlijk geleidelijk en de eene soort is eerder „uitgeslapen” dan de andere. De „ondeskundige” gids spreekt van „de vleermuizen laten los”. Ook weersinvloeden zouden hier misschien een rol bij kunnen spelen, doch zeker is dit niet, daar de temperatuur in de grotten het geheele jaar door vrijwel constant is en plm. 9° C bedraagt.

In April, Mei, Juni, Juli, Augustus en September zijn alle grotten door de vleermuizen verlaten, op één uitzondering na, n.l. den St. Pietersberg. Hierin bevindt zich n.l. de „kraamkamer” van *Myotis myotis* en de „gemengde kraamkamer” van *Rhinolophus ferrum-equinum* en *Myotis emarginatus*. Ook vindt men nog wel eens een enkele Kleine Hoefijzerneus, die in de grot zijn dagslaap houdt.

Wanneer we op de zomer-aantallen letten, dan valt op, dat deze hoeveelheden in het niet vallen bij het aantal, dat in de wintermaanden in de grotten wordt aangetroffen, uitgezonderd natuurlijk die soorten, die er hun kraamkamer hebben.

In October beginnen de grotten zich weer te „vullen” en dit gaat door tot in November, totdat in December alle grotten weer volledig bevolkt

zijn. Globaal kan dus gezegd worden, dat de vleermuizen een half jaar slapen.

Dit slapen gaat echter niet aan één stuk door zooals vaak gedacht wordt. De dieren worden zoo nu en dan wakker en vliegen dan door de grotten. Groote verplaatsingen kunnen dan optreden. Dit valt vooral bij de Groote Hoefijzerneus op. Dank zij het ringonderzoek hebben we kunnen constateeren, dat enkele malen gedurende de wintermaanden zelfs een andere grot kan worden opgezocht, waarin dan de winterslaap wordt voortgezet.

Bij bestudeering van de tabel in horizontale richting blijkt het volgende.

Van *Myotis bechsteinii* hebben we tot nu toe 9 exemplaren gevonden, alle in winterslaap; in de maanden Januari, Februari, April, Mei en September. Uit deze sporadische gegevens mogen we misschien concludeeren, dat deze soort een langen winterslaap heeft.

Van *Eptesicus serotinus* en *Barbastella barbastellus* hebben we in de grotten respectievelijk 4 en 31 exemplaren gevonden. (Deze laatste staan niet alle in de tabel vermeld). Over de biologie van *Eptesicus* hopen we te zijner tijd het noodige mede te deelen. Barb. barbastellus hebben we tot dusverre alleen maar gevonden in de maanden Januari en Februari, altijd wanneer het buiten nog erg koud was. De dieren sliepen dan veelal dicht bij den ingang en zelfs vaak in tochtige hoeken.

Deze soort is het meest „winterhard” van alle soorten.

Voor *M. daubentoni* is het wel zeer duidelijk, dat deze soort alleen in de wintermaanden in de grotten verblijft. Het is de *Nycteribia*-gastheer bij uitnemendheid. De biologie van deze soort is nog vrijwel onbekend. Slechts eenmaal hebben we in een hollen boom in den Haarlemmer Hout een „gemengde kraamkamer” van *Nyctalus noctula* en deze soort gevonden.

Ook *M. dasyoneme* en *M. mystacinus* komen alleen in den winter in de grotten voor. Over hun biologie is ook nog zoo goed als niets bekend.

M. nattereri en *Plecotus auritus* vinden we ook alleen maar in den winter in de grotten. Uit de tabel schijnt te volgen, dat ze beide vroeg ontwaken en vrij laat gaan slapen, alhoewel we *Plecotus* toch soms al vrij vroeg waarnemen. Ook van deze soorten is nog slechts zeer weinig bekend. Alleen van *Plecotus* hebben we eenmaal een kraamkamer gevonden in een kerktoeren te Bunnik (U.) en eenmaal een in een nestkastje in den Haarlemmerhout.

De Kleine Hoefijzerneus (*Rhinolophus hipposideros*) huist in sommige grotten in grooten getale, b.v. Fluweelen grot; 4-1-'40: 60 ex., 5-1-'42: 55 ex., Gemeentegrot te Valkenburg; 5-1-'41: 103 ex., De Hel; 6-1-'40: 45 ex. Eenmaal vonden we op den zolder van een kasteel te Gulpen hoogstwaarschijnlijk een kraamkamer.

Onder diversen verstaan we dieren, die we zien vliegen, of die onbereikbaar zijn, zoodat we de soort niet kunnen vaststellen. De grotten zijn n.l. tot 12 meter hoog.

Nu resten nog drie soorten.

Myotis myotis. In den winter hangt deze soort vrijwel in alle grotten te slapen, zoo hier een daar een enkel exemplaar, soms kleine groepjes van enkele dieren bij elkaar. De meeste houden hun winterslaap echter in den St. Pietersberg. 's Zomers zijn ze in geen enkele grot te vinden, behalve dan in den St. Pietersberg, alwaar zich een groote kraamkamer van deze soort bevindt. We denken, dat deze soort in den herfst van alle kanten naar Z. Limburg komt om daar in de grotten te overwinteren en dat in de lente bovendien nog verschillende wijfjes uit andere streken naar de kraamkamer toekomen. Alleen ringproeven zouden dit echter in de toekomst met zekerheid uit kunnen maken. Ieders medewerking is hiervoor dringend noodzakelijk!

Het lijkt soms wel, of er meer diëren in de kraamkamer hangen, dan er 's winters in alle grotten tezamen zijn en bovendien zijn dat dan alleen wijfjes, terwijl er in den winter zoowel mannetjes als wijfjes in de grotten te vinden zijn.

Voordat de jongen geboren worden schijnen er „voor-vergaderingen” plaats te hebben (de dieren hangen dan in groepjes van ongeveer 10 bij elkaar) en er na „na-vergaderingen”, die altijd uit minder dieren bestaan. In Maart en October schijnen alle dieren buiten de grotten te vertoeven.

Over de Groote Hoefijzerneus (*Rhin. ferrum-equinum*) hopen we binnenkort een monographie te publiceren, zoodat hier met een enkele opmerking volstaan zal worden. In de wintermaanden vinden we deze dieren in vele grotten in winterslaap, doch vooral op zeer speciale plaatsen in den St. Pietersberg vinden we groote aantallen. In Maart zijn alle dieren verdwenen. In Juli en Augustus komen ze weer terug in hun kraamkamer. Als de jongen groot zijn verlaten ze de grot weer om spoedig daarna weer terug te komen om hun winterslaap te houden. De kraamkamer is meestal gemengd met die van *Myotis emarginatus* (ongeveer 15 ex.). Deze laatste soort is 's winters in vrijwel alle grotten in grooten getale te vinden en hangt dan vaak in groepjes van 4—9 ex. bij elkaar.

Daar het in de bedoeling ligt om in de toekomst alle soorten te gaan ringen, hoopen we hierover over eenigen tijd nadere gegevens te hebben.

Aan de hand van de vele gegevens, die wij zoo langzamerhand verkregen hebben van de vleermuisbevolking der grotten, wordt het aantal vleermuizen, dat iedere winter in Z. Limburg overwintert, geschat op ongeveer vier duizend dieren.

We hopen met dit korte artikel, doch bovenal met de tabel, het belang der Z. Limburgsche grotten nogmaals onderstreept te hebben. Het is zeker wenschelijk, dat deze zomer- en winterverblijfplaatsen zullen worden beschermd.

In Texas, Joego-Slavië en Duitschland heeft men het groote belang van de vleermuizen reeds ingezien en de dieren op de lijst van beschermde dieren geplaatst.

VLEERMUIZENTOREN VAN Dr. CAMPBELL

Foto Campbell

Op twee plaatsen in Nederland, Haalen (L.) en Hulshorst bevinden zich thans „vleermuis-torens”, die opgericht zijn door Nederlanders, die hun tijd vooruit zijn, waaronder wijlen Prof. Eug. Dubois, in navolging van het voorbeeld gegeven door Campbell en Schröder.

Vleermuis-torens zijn zeer gespecialiseerde verblijfplaatsen, gebouwd door menschen, in de hoop, dat er zich vele vleermuizen in zullen gaan vestigen en op hun nachtelijke vluchten eventueel insectenplagen helpen bestrijden.

Op 23-1-42 werd bekend gemaakt, dat enkele zoogdieren, n.l. otters, dassen, zeehonden, steenen boomkarters in het vervolg iets meer bescherming zullen genieten. De vleermuizen waren er echter nog niet bij.

We willen er dan ook nogmaals de aandacht op vestigen, dat het ten zeerste aan te bevelen is, om de vleermuizen en hun woonplaatsen te beschermen, daar deze dieren door het verdelgen van zeer veel schadelijke insecten een miskennde economische factor van betekenis zijn. Dit is een belang, dat het geheele Nederlandsche volk raakt. Andere landen zijn ons in deze voorgegaan. Laat dit voorbeeld spoedig gevolgd worden!

Excursie	Datum																Totaal
	9	13	14	3	1	10	—	7	4	—	11	12	5	2	—	6	
	1-8 Januari 1940	2-9 Januari 1941	2-10 Januari 1942	3-7 Febr. 1938	17-22 Maart 1937	22-28 Maart 1940	18-21 April 1941	17-22 April 1939	1-8 Mei 1938	6-8 Juni 1941	24 8 Aug. 1940	2-9 Sept. 1940	8-14 Sept. 1938	11-14 Nov. 1937	16-17 Nov. 1940	12-17 Dec. 1938	
Aantal bezochte grotten	25	28	33	19	5	51	6	25	14	3	25	12	15	14	7	13	
M. bechsteinii	—	1	1	2	—	—	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	9
M. daubentoni	35	51	110	29	10	33	—	1	1	—	—	—	1	18	—	58	352
M. dasycneme	83	149	209	85	5	56	8	5	1	—	—	—	11	64	2	152	837
M. emarginatus	85	173	353	50	3	81	19	25	23	—	±15	—	1	81	8	62	976
M. myotis	131	280	304	167	68	121	±235	±318	±415	±400	±300	±100	±250	50	14	168	3321
M. mystacinus	94	117	205	51	40	53	8	6	2	—	—	—	—	3	18	122	719
M. nattereri	50	59	204	42	3	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	71	437
Plecotus auritus	18	25	24	9	3	4	—	—	—	—	—	—	—	10	1	15	109
Rhin. ferrum-equinum	59	48	48	14	3	21	39	2	59	17	±75	—	25	7	38	53	509
Rhin. hipposideros	279	336	471	63	35	115	29	48	21	2	—	3	11	158	13	238	1822
Eptesicus serotinus	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Barbastella barbastella	8	84	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Diversen	2	—	14	20	18	20	2	—	—	2	±10	±17	—	8	12	37	246
Totaal	844	1331	1949	532	189	508	±341	±405	±524	±422	±402	±122	±301	403	111	976	9360

Litteratuur :

- Bels L. Vleermuizen gevonden tusschen 11 en 14 November 1937 in 13 grotten op Nederlandsch gebied. Natuurhist. Maandblad. Jg. 27, 1938.
- Bels L. Een voor Nederland Nieuwe Vleermuis, *Myotis Bechsteinii*. Natuurhist. Maandblad Jg. 27, 1938.
- Bels P. J. *Barbastella barbastella* Schreb. herontdekt in Nederland. Natuurhist. Maandblad Jg. 29, 1940.
- Campbell Ch. A. R. Bats, Mosquitos and Dollars. Boston, 1925.
- Naturschutzverordnung vom 18 März 1936. Naturschutz Jg. 17, 1936.
- Nelson E. W. Bats in relation to the production of guano and the destruction of insects. Unit. States Dep. of Agric. Bull. 1395, 1926.
- Schaïk D. C. van. Vleermuiswaarnemingen. Natuurhist. Maandblad Jg. 28, 1939.
- Schaïk D. C. van & Bels P. J. Het belang der Zuid-Limburgsche grotten voor het vleermuis-onderzoek. (litt. opgave). De Levende Natuur. Jg. 46, 1941.
- Schröder. Die ersten Fledermaustürme in Deutschland. Die Umschau. Bd. 35, 1931.

Utrecht, Zoölogisch Laboratorium der R. U.

Naschrift.

Wij hebben gemeend de publicaties van het Nederlandsche Vleermuisen-onderzoek samen te moeten vatten in een serie, die de naam zal dragen van „Chiropterologische Mededeelingen”. Terwille van de duidelijkheid laten we hier de complete lijst van publicaties, die reeds verschenen zijn en ook in deze mededeelingen opgenomen worden volgen.

- Nr. 1 Bels L. Onze Vleermuizen. Natura Jg. 36, 1937.
- Nr. 2 Bels L. Handleiding en determinatietabel voor het ringonderzoek bij vleermuizen. Uitg. Zoöl. Lab. der R. U. te Utrecht. 1938.
- Nr. 3 Bels L. Vleermuizen gevonden tusschen 11 en 14 November 1937 in 13 grotten op Ned. grondgebied. Natuurh. Maandblad Jg. 27, 1938.
- Nr. 4 Bels L. Een voor Nederland nieuwe Vleermuis, *Myotis Bechsteinii*. Natuurh. Maandblad Jg. 27, 1938.
- Nr. 5 Schaïk D. C. van. Over het voorkomen van de Groote Hoefijzerneus (*Rhin. ferrum-equinum*) in Nederland. Natuurhist. Maandblad Jg. 27, 1938.
- Nr. 6 Bels L. Eerste ringresultaten met Z. Limburgsche vleermuizen. Natuurhist. Maandblad Jg. 28, 1939.
- Nr. 7 Bels L. Leven en trek der Rosse Vleermuis. De Levende Natuur Jg. 43, 1939.

- Nr. 8 Bels P. J. & L. Over Pupipara, parasieten van vleermuizen I. Tijdschr. v. Ent. Dl. 82, 1939.
- Nr. 9 Eyndhoven G. L. van. Eenige interessante Vleermuis-Acari. Tijdschr. v. Ent. Dl. 82, 1939.
- Nr. 10 Schaïk D. C. van. Vleermuiswaarnemingen. Natuurhist. Maandblad Jg. 28, 1939.
- Nr. 11 Bels L. Een vleermuis als huisdier. Natuurhist. Maandblad Jg. 28, 1940.
- Nr. 12 Bels L. Vleermuizentrek en „homing” proeven in Nederland. Natuurhist. Maandblad Jg. 29, 1940.
- Nr. 13 Bels P. J. Barbastella barbastella Schreb. herontdekt in Nederland. Natuurhist. Maandblad Jg. 29, 1940.
- Nr. 14 Bels P. J. Over Pupipara, parasieten van vleermuizen I. Tijdschr. v. Ent. Dl. 83, 1940.
- Nr. 15 Eyndhoven G. L. van. Mijten op vleermuizen. Tijdschr. v. Ent. Dl. 83, 1940.
- Nr. 16 Eyndhoven G. L. van. Ein neuer Fledermausparasit, Labidocarpus belsorum nov. spec. (Acar.). Zool. Anzeiger Bd. 130, 1940.
- Nr. 17 Bels P. J. Over Pupipara, parasieten van Vleermuizen II. Tijdschr. v. Ent. Dl. 84, 1941.
- Nr. 18 Eyndhoven G. L. van. Mijten op vleermuizen III. Tijdschr. v. Ent. Dl. 84, 1941.
- Nr. 19 Eyndhoven G. L. van. Mijten op vleermuizen IV. Tijdschr. v. Ent. Dl. 84, 1941.
- Nr. 20 Eyndhoven G. L. van. Über die Frage der Synonymie von Spinturnix euryalis G. Canestrini 1884 und Periglischirus interruptus Kolenati 1856, sowie über einen neuen Fledermausparasiten Spinturnix oudemansi nov. spec. (Acar. Spint.). Tijdschr. v. Ent. Dl. 84, 1941.
- Nr. 21 Schaïk D. C. van & Bels P. J. Het belang der Zuid-Limburgsche grotten voor het Vleermuisonderzoek. De Levende Natuur Jg. 46, 1941.

De Natuur in!

door

A. DE WEVER.

Taaiboomleven en zeldzame boomen.

In Mexico leeft nog 'n Moerascypres (*Taxodium mucronatum*), die door sommige deskundigen op 6000, door anderen op 2000 jaar geschat wordt. 'n Bedenklijk verschil! 't Lijkt wel, of er hier met duizenden gerekend wordt, als in de geologie met millioenen.

Ook de Drakenbloedboom (*Dracaena Draco*) op Teneriffa, de Mammoetboomen in N. Amerika en de Ceders op den Libanon, worden op 2000 jaar geschat.

In Europa zijn echter geen 2000-, zelfs geen 1000-jarige boomen bekend. In Z. en M. Europa kent men wel 500—800 jarige, die daar inheemsch zijn. Van daar kunnen er ook in Nederland gebracht en misschien nog in leven zijn. Dit geldt vooral voor houtgewassen, die den mensch voor geneeskundige of technische doeleinden dienden (*Buxus*, *Linde*, *Taxus*), of eetbare vruchten opleverden (*Noten*, *Kastanjes*, *Mispel*, *Moerbe*, e.d.).

Te Leiden in den Hortus staat nu nog een Goudenregen, die er in 1600 door Clusius geplant is; ook een Lotusboom uit 1740.

Houtgewassen, die uit andere werelddeelen in M. en N. Europa zijn ingevoerd, dateeren hoogstens van 1500. In Nederland zijn de meeste pas na 1730 aangekomen en kunnen dus nu 200 jaar oud zijn.

Als niet uit historische gegevens blijkt, wanneer zoo'n exotische boom geplant is, kan men den ouderdom niet met zekerheid bepalen. Aan hoogte en stamomtrek heeft men geen maatstaf, omdat de groei-kracht der soorten zeer uiteenloopt en dit nog zoowel hier, als in hun vaderland, terwijl dit weer afhangt van den ouderdom, dien ze hier en elders kunnen bereiken.

Valt 'n boom om, of wordt hij geveld, dan heeft men een vrij goeden maatstaf aan 't aantal jaarringen, mits hij kerngezond is. En dan blijkt meestal, dat de schatting veel te hoog was.

Eiken.

Onder de inheemsche is er geen enkele, die zoo'n hoogen ouderdom kan bereiken als de Eik. 'n Goed ontwikkelde boom geldt met recht als 'n toonbeeld van kracht en schoonheid. Want, ofschoon geen uitheemsche boom door zoo'n leger van plantaardige en dierlijke parasieten bezocht wordt, die op al zijn organen, van den wortel af, tot de vruchten, gemunt hebben, is hij hiertegen zoo goed bestand, dat bijna geen enkele ziekte tot zijn ondergang leidt.

De oudste Eik in ons gewest bevindt zich bij 't kasteel Terworm (Heerlen). Bij 'n stamomtrek van 6 meter bereikt hij 'n hoogte van 30 meter. Takken, zoo dik als een middelmatige boomstam, beginnen wel reeds af te brokkelen. Als 't echter waar is, dat 'n Eik zoo lang kan sterven, als hij kan leven, zou de boom 't nog wel 'n eeuw kunnen uithouden. Hij wordt thans op 300 jaar geschat. Hij is de laatstlevende van een groot aantal evenoude eiken, die bij Terworm kort voor 1900 geveld zijn en die misschien dateeren van den tijd, toen 't oudste kasteel Terworm gebouwd is, in 1669 door Sachsenhoven.

Men vraagt me dikwijls, wat 't toch voor 'n zonderlinge Eik is in 't weiland bij de hoeve Niet-huijsen (Wijnandsrade). 't Is 'n Pyramide-